

Věc : stanovisko k nařizování protiepidemických opatření (karanténa, izolace)

Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp.zn. 10 As 229/2021 ze dne 31.srpna 2021 mne přivedl k tomu, se podrobněji přiměřeně podívat se na dosavadní praxi (jakkoli by mohla být odůvodněna mimořádnou situací, rozsahem a počtem osob, kterých se epidemiologická opatření dotýkala). Je mi celkem známá praxe ve většině České republiky z roku 2020 a 2021, kdy u kontaktů sice prováděly KHS epidemiologické šetření (trasování), ale pouze ve světlých výjimkách vydávaly rozhodnutí o nařízení karantény, a pouze výjimečně realizovaly i příslušná hlášení OSSZ. V naprosté většině případů žádný oficiální dokument od KHS vydán nebyl, pacientovi se pouze telefonicky sdělilo, že má karanténu a byl odkázán na praktického lékaře s tím, že ten vyřídí „papíry“. Pacient pak (opět telefonicky) kontaktoval praktika s tím, že praktik má vystavit neschopenku (nařídít karanténu). Soudem řešený případ odpovídal tomuto modelu a byl posouzen jako nezákonný zásah ze strany KHS. Soud v zásadě konstatoval, že byla telefonicky KHS nařízena karanténa (byť KHS se snažila klikovat s tím, že vlastně žádná protiepidemická opatření nenařizovala), dále soud konstatoval, že KHS má nařizovat příslušná opatření (karanténa) pouze formou rozhodnutí – tj. písemná forma, doručení dotčené osobě atd. Zde jsou tedy výstupy vycházející z právních předpisů :

K nařízení protiepidemického opatření (karanténa, izolace)

Zákon o ochraně veřejného zdraví ukládá v ustanovení § 67, odst.1, orgánu ochrany veřejného zdraví (KHS) příslušného podle místa výskytu infekčního onemocnění rozhodnout o druhu a způsobu provedení protiepidemických opatření. Z ustanovení § 62a a §82 odst.2 vyplývá, že epidemiologické šetření provádí KHS.

Závěr 1 : KHS provádí posouzení kontaktů a tam, kde posoudí jako epidemiologicky závažný kontakt musí nařídít karanténu. A to formou rozhodnutí.

§67, odst.2 umožňuje poskytovateli zdravotních služeb nařídít protiepidemické opatření fyzické osobě, pokud zjistí výskyt infekčního onemocnění. Tedy protiepidemické opatření může nařídít i poskytovatel zdravotních služeb, pokud při poskytování zdravotních služeb zjistí výskyt infekčního onemocnění. Měl by tak podle mne učinit, pokud by nestanovením opatření mohlo dojít k prodlení a tím k možnému šíření nákazy. V praxi tedy půjde o situaci, kdy praktik zjistí (např. antigenním testem) pozitivitu. Mohl by oznámit KHS a ta by musela opatření nařídít, ale z důvodu možného prodlení nařídí opatření (izolaci) sám.

Závěr 2 – Je nepřípustné, aby KHS sama nerozhodla o protiepidemickém opatření v případě, kdy posoudí kontakt jako závažný, a povinnost jeho nařízení přenášela na praktického lékaře.

Závěr 3 - Praktik by měl nařídít protiepidemiologické opatření v případě, kdy při své péči sám zjistí infekčního pacienta a je nutno konat ihned.

Ať již nařídí protiepidemické opatření KHS, nebo poskytovatel zdravotních služeb, je potřeba předání nařízení – rozhodnutí dotčené fyzické osobě.

K potvrzení a předání informací o opatření OSSZ

Na výše uvedené nařízení protiepidemického opatření je u osob nemocensky pojištěných vázána i povinnost vůči OSSZ. Z ustanovení §105, odst.1, zákona č.187/2006 Sb. jednoznačně vyplývá, že orgán ochrany veřejného zdraví je povinen na předepsaném tiskopisu potvrdit pro účely výplaty dávek nařízení karantény, její trvání a ukončení a příslušné části tohoto tiskopisu předat pojištěnci a zaslat příslušnému orgánu nemocenského pojištění. Mimo to vyplývá totéž i z ustanovení §82, odst.2, písm.w), zákona o ochraně veřejného zdraví.

Z ustanovení §105, odst.2, zákona č.187/2006 Sb. pak vyplývá obdobná povinnost pro poskytovatele zdravotních služeb, pokud nařízení protiepidemického opatření provedl on.

Závěr 4 – Ten, kdo o protiepidemickém opatření (karanténa, izolace) rozhodl je povinen vydat příslušné potvrzení o nařízení karantény či izolace pojištěnci a taktéž je zaslat OSSZ.

Poznámka – S ČSSZ bylo dohodnuto a stále platí, že lze učinit prostřednictvím ePN – uvedení „karanténa“. Ze strany ČSSZ bylo opakovaně (po prvé v březnu 2020 !) nabídnuta možnost tento systém využít - zřídit přístupy pro KHS, aby přímo z jejich systému, kde se s údaji kontaktů nemocných pracuje, mohli snadno hlášení prostřednictvím ePN na OSSZ zaslat. Opakovaně bylo ze strany hlavních hygieniků odmítnuto..

Shrnutí

Praxe, která se realizovala v řadě míst ČR po celou dobu epidemie – tj. KHS nevydávala rozhodnutí o nařízení karantény a přes pacienty vzkazovala, že karanténu má nařídít praktik, byla nesprávná.

KHS byla povinna o karanténě rozhodnout a měla v případě nemocensky pojištěných osob předat i informaci OSSZ.

Praktik měl a mohl nařizovat protiepidemické opatření pouze v případě, kdy sám při poskytování zdravotních služeb zjistil výskyt infekčního onemocnění nebo podezření na ně (u symptomatických pacientů , nebo pokud sám testem u pacienta zjistil Covid pozitivitu), pak měl danému pacientovi nařídít izolaci. A pokud šlo o nemocensky pojištěnou osobu, tak měl předat informaci OSSZ (formou ePN).

Dovolil jsem si zpracovat pro izolaci vzor nařízení izolace, jak by podle mne měl vypadat a jak by měl být předán pacientovi. Doplnuji, že dle §67, odst.3, zákona č.258/2000 Sb., je nařízení protiepidemického opatření pro pacienta závazné ode dne jeho prokazatelného předání pacientovi. Záznam o nařízení tohoto opatření je součástí zdravotnické dokumentace.

Mgr.Jakub Uher, právní odd. Sdružení praktických lékařů ČR

U Hranic 16, Praha 10, 100 00, uher@zdravotnictvi.cz, 602448907

Nařízení protiepidemického opatření - IZOLACE

Jméno a příjmení pacienta, kterému je izolace nařízena :

Rodné číslo :

Adresy pobytu :

**Tímto Vám , dle ustanovení § 67, odst.2, zák. č.258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví,
nařizuji protiepidemické opatření
IZOLACI (§2, odst.6, zákona č.258/2000 Sb.)**

Izolací se rozumí oddělení fyzické osoby od ostatních fyzických osob.

V izolaci dodržujte následující pravidla: zůstaňte doma, omezte jakékoli návštěvy, separujte se od ostatních lidí v domácnosti, používejte obličejové roušky, pokud jste s nimi ve společné místnosti, izolujte se v dobře větrané místnosti, pokud nemáte k dispozici samostatnou toaletu, měl by izolovaný člověk po každém použití toaletu důkladně vyčistit, používejte své vlastní ručníky, kuchyňské náčiní, sklenice na pití, ložní prádlo nebo jiné domácí potřeby běžně sdílené v domácnosti, vyvarujte se přímého kontaktu při komunikaci s lidmi, umyjte si ruce před a po jakékoli interakci s ostatními.

Izolace je nařízena na dobu minimálně 14ti dnů. Po uplynutí 14ti dnů kontaktuje poskytovatele, který izolaci nařídil. Ten rozhodne o ukončení či prodloužení izolace (dle klinických příznaků a obtíží.). V případě zhoršení zdravotního stavu nás samozřejmě kontaktujte dříve, v případě závažného zhoršení zdravotního stavu kontaktujte přímo linku 112.

Datum :

Podpis lékaře

Razítko poskytovatele nařizujícího izolaci

Pacient převzal dne :

Podpis pacienta

Poučení o opravném prostředku

Má-li fyzická osoba, které bylo nařízeno protiepidemické opatření, za to, že je nesprávné, může podat do 3 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání návrh na jeho přezkoumání poskytovateli zdravotních služeb, který opatření vydal. Návrh na přezkoumání opatření nemá odkladný účinek.